

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ไม่มีมนุษย์คนใดในโลกที่ชอบสงคราม เพราะการเกิดสงครามแต่ละครั้งหมายถึงความวอดวายของมนุษย์และของโลกด้วย ผู้คนเป็นจำนวนมากต้องสูญเสียชีวิต บ้านช่องและบ้านเมืองถูกทำลาย บางแห่งแหลกยับไม่มีขึ้นดี และบางแห่งก็อยู่ในสภาพที่จะไม่มีวันฟื้นคืนดีขึ้นมาได้ ที่ร้ายที่สุดก็คือความทุกข์เวทนาของมนุษย์ที่อยู่ข้างหลัง ความเศร้าสลดของครอบครัวที่ต้องพรากจากกัน ทั้งนี้โดยไม่นับความพิการทุพพลภาพของร่างกายและจิตใจของมนุษย์อีกหลายร้อยล้านซึ่งเป็นผลจากสงคราม

เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเกิดขึ้น มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยที่สุด 7 ล้านคน สงครามโลกครั้งที่สอง มีผู้เสียชีวิตในการสู้รบ 15 ล้านคน ทั้งนี้โดยไม่นับชีวิตของพลเรือนผู้ที่ต้องเสียชีวิตหรือทุพพลภาพไปเพราะการถูกโจมตีทางอากาศและการรุกรบอื่น ตัวเลขของผู้สูญเสียชีวิตทั้งหมดประมาณหลายล้านคน

และอะไรจะเกิดขึ้น ถ้าหากมีสงครามโลกครั้งที่สาม เราทุกคนคงจะไม่มีใครคาดคะเนได้ เพราะทุกคนรู้ว่าภัยจากสงครามโลกครั้งที่สามจะร้ายแรงกว่า สงครามโลกทั้งสองครั้งก่อนเหลือคณานับจากอาวุธที่ทันสมัย

จากบทเรียนแห่งความววายวอดในสงครามโลกทั้งสองครั้ง และจากความเข็ดขยาดพิชสงของสงคราม ประกอบด้วยความรักและเป็นห่วงใยมนุษยชาติด้วยกันนี้เอง จึงเป็นที่มาของสหประชาชาติ

“We the Peoples of the United Nations ...”

“เราปวงประชาแห่งสหประชาชาติ...” เป็นคำที่ขึ้นต้นอยู่ในอารัมภบทกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ ตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี เราบรรดาประชาชนได้เรียนรู้ และตระหนักถึงบทบาทภาระหน้าที่ของสหประชาชาติที่มีต่อเราหรือไม่ และเรารู้สึกพึงพอใจต่อการทำงานของสหประชาชาติให้แก่เรามากน้อยเพียงใด และมีใครรู้หรือไม่ว่าเราคือผู้กำหนดทิศทางการทำงานของสหประชาชาติ “เรา” คือหน้าที่หลักของสหประชาชาติ ในสหัสวรรษใหม่นี้เราต้องการให้

สหประชาชาติมุ่งเน้นด้านใด “เรา” คือผู้ที่จะให้คำตอบ “เรา” คือเจ้าของสหประชาชาติ และ “เรา” คนไทยมีการเปิดรับ มีการรับรู้ มีทัศนคติต่อสหประชาชาติอย่างไร

บทบาทและหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “UN” เป็นองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับการก่อตั้งขึ้นภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลง ได้มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญซึ่งระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติหมวดที่ 1 มาตรา 1 โดยสมาชิกดั้งเดิม 51 ประเทศได้ร่วมกันจัดทำขึ้นและมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) คือ

1. เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติ การดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งต่อจุดมุ่งหมายปลายทางนี้ จะได้ดำเนินมาตรการร่วมกันอันมีผลจริงจัง เพื่อการป้องกันและขจัดบิดเบือนการคุกคามต่อสันติภาพ และเพื่อปราบปรามการรุกรานหรือการล่วงละเมิดอื่น ๆ ต่อสันติภาพ ตลอดจนนำมาโดยสันติวิธี และสอดคล้องกับหลักการแห่งความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งการปรับปรุงหรือระงับกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ระหว่างประเทศอันจะนำไปสู่การล่วงละเมิดสันติภาพได้

2. เพื่อพัฒนาสัมพันธไมตรีระหว่างประชาชาติทั้งปวงโดยยึดมั่นในการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิอันเท่าเทียมกันและการกำหนดเจตจำนงของตนเองแห่งประชาชนทั้งปวงเป็นมูลฐาน และจักได้ดำเนินมาตรการอันเหมาะสมอย่างอื่น ๆ เพื่อเป็นกำลังแก่สันติภาพสากล

3. เพื่อทำการร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะแก้ปัญหาระหว่างประเทศในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มนุษยธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ อันเป็นหลักมูลสำหรับทุก ๆ คนโดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา และ

4. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินการของประชาชาติทั้งปวงในอันที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางร่วมกันเหล่านี้ให้กลมกลืน (กฎบัตรสหประชาชาติ)

สมาชิกภาพขององค์การสหประชาชาติ เปิดทั่วไปแก่ประเทศผู้รักสันติทั้งหมด เมื่อประเทศหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกในองค์การฯ ประเทศนั้นต้องยอมรับเป้าหมายและกฎเกณฑ์ของกฎบัตรที่เสมือนเป็น “ธรรมนูญ” ขององค์การฯ กฎบัตรแสดงออกถึงความหวังของสมาชิกใน

สันติภาพของโลก ตลอดจนแนวทางการทำงานสู่เป้าหมายนั้น ปัจจุบันองค์การมีสมาชิกอยู่ทั้งสิ้น 191 ประเทศ

สหประชาชาติมีการดำเนินงานเกือบทั้งทั่วโลก และดำเนินงานโดยผ่าน 6 หน่วยงานหลักสำคัญ ได้แก่ สัมัชชา คณะมนตรีความมั่นคง คณะมนตรีภาวะทรัสตี ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และสำนักเลขาธิการ

สัมัชชา (The General Assembly)

สัมัชชาเป็นหน่วยงานกลางของสหประชาชาติ เป็นที่ซึ่งทุกประเทศสามารถกล่าวแสดงความคิดเห็นและเรื่องราวต่าง ๆ ให้เป็นที่รับรู้ ประเทศที่เป็นสมาชิกทั้งหมดของสหประชาชาติจะมีผู้แทนประจำ แต่ละประเทศมีคะแนนเสียงเช่นเดียวกับประเทศอื่น ไม่ว่าประเทศนั้นจะร่ำรวยหรือยากจน มีขนาดใหญ่โตหรือขนาดเล็ก แต่ละประเทศต่างมีเพียงคะแนนเสียงเดียว ปัญหาสำคัญจะตัดสินด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่สองในสาม

สัมัชชาจะประชุมปกติปีละครั้ง เริ่มตั้งแต่วันอังคารสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนกันยายน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน แต่การประชุมฉุกเฉินอาจมีขึ้นได้ทุกเมื่อ สัมัชชาจะเลือกประธานทุกปี เพื่อทำหน้าที่เป็นประธาน หรือดำเนินการประชุมต่าง ๆ ในสัมัชชา

สัมัชชาสามารถหารือและทำข้อเสนอแนะได้ทุกเรื่อง (ยกเว้นในเรื่องที่คณะมนตรีความมั่นคง ดำเนินการอยู่แล้ว) สัมัชชาจะรับรายงานจากคณะมนตรีความมั่นคง และหน่วยงานสำคัญอื่นของสหประชาชาติ ตลอดจนจากเลขาธิการใหญ่ สัมัชชามีหน้าที่รับสมาชิกใหม่ตามคำเสนอแนะของคณะมนตรีความมั่นคง นอกจากนี้ยังแต่งตั้งเลขาธิการเป็น “ผู้จัดการใหญ่” หรือผู้บริหารสูงสุด ขององค์การสหประชาชาติตามคำเสนอแนะของคณะมนตรีความมั่นคง และยังทำหน้าที่เลือกสมาชิกของหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย สัมัชชาใหญ่ยังเป็นผู้ตัดสินว่าประเทศสมาชิกควรจ่ายเงินดำเนินการสหประชาชาติเป็นจำนวนเท่าใด (ค่าสมาชิก) และควรใช้เงินเหล่านั้นอย่างไร

มติที่รับรองโดยสัมัชชา เป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อประเทศสมาชิก มิใช่เป็นการบีบบังคับทางกฎหมาย กระนั้นก็ตามข้อเสนอแนะดังกล่าว มีน้ำหนักมาก เพราะสัมัชชาเป็นตัวแทนของเสียงและความคิดทั่วไปของเกือบทุกประเทศในโลก

คณะมนตรีความมั่นคง (The Security Council)

คณะมนตรีความมั่นคง ถูกกำหนดขึ้นมาเป็นผู้ดูแลสำคัญในเรื่องสันติภาพของโลก ในขณะที่สมัชชาสามารถหาหรือในเรื่องที่เป็นข้อกังวลของโลก คณะมนตรีความมั่นคง จะหารือเฉพาะเรื่องของปัญหาสันติภาพและความมั่นคง สมาชิกทั้งหมดของสหประชาชาติ ยินยอมที่จะรับมติของคณะมนตรีความมั่นคงและปฏิบัติตามข้อมตินั้น ๆ

คณะมนตรีความมั่นคง ประกอบด้วยสมาชิก 15 ประเทศ โดยมี 5 ประเทศ เป็นสมาชิกถาวร ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังมีสมาชิกอื่นอีก 10 ประเทศที่ได้มาจากการเลือกของสมัชชาเพื่อดำรงวาระสมัยละ 2 ปี

คณะมนตรีความมั่นคง แตกต่างจากสมัชชาตรงที่ไม่มีการประชุมปกติ แต่อาจเรียกประชุมด่วนได้ทุกเมื่อ ไม่ว่าประเทศใดที่เป็นสมาชิกหรือไม่ใช่สมาชิกของสหประชาชาติ หรือเลขาธิการอาจนำเรื่องที่เป็นปัญหาขัดแย้งหรือภัยคุกคามต่อสันติภาพเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงได้ทุกเมื่อ

ประเทศสมาชิกต่างผลัดเปลี่ยนกันเป็นประธานคณะมนตรีครั้งละ 1 เดือน โดยเรียงลำดับตามชื่อประเทศในอักษรภาษาอังกฤษ

การลงคะแนนเสียงในคณะมนตรีความมั่นคง จะแตกต่างจากสมัชชาตรงที่มีมติสำคัญจะผ่านที่ประชุมด้วยคะแนนเสียง "ตอบรับ" จากสมาชิก 9 ประเทศ แต่ถ้าหากสมาชิกถาวรหนึ่งใดในห้าประเทศ "ใช้สิทธิยับยั้ง" หรือที่เรียกว่า "วีโต้" (Veto) มตินั้นก็จะไม่ผ่านที่ประชุม ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะมีคะแนนเสียงเพียง 1 คะแนนเท่านั้น

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (The Economic and Social Council)

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม หรือ ECOSOC มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ การค้า การขนส่ง การขยายอุตสาหกรรม ปัญหาด้านการพัฒนาและด้านสังคม รวมทั้งเรื่องประชากร เด็ก เยาวชน สิทธิสตรี ที่อยู่อาศัย การแบ่งผิว ยาเสพติด อาชญากรรม สวัสดิการสังคม สิ่งแวดล้อมมนุษยและอาหาร นอกจากนี้ ยังให้ข้อเสนอแนะในวิธีปรับปรุงการศึกษาสภาวะอนามัย ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการเคารพและยึดถือในเรื่องสิทธิมนุษยชนและความเป็นอิสระเสรีของประชาชนทุกแห่ง

ECOSOC ประกอบด้วยสมาชิก 54 ประเทศที่ได้รับเลือกจากสมัชชาให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยปกติคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจะมีสมัยประชุมปีละ 1 ครั้ง ซึ่งมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจะต้องผ่านด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่

งานของ ECOSOC ใหญ่โตเกินกว่าที่หน่วยงานเดียวจะรองรับ ดังนั้นจึงมีคณะกรรมการหลายชุดเข้ามาช่วยทำงาน หรือที่รู้จักกันในนามของคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ และให้คำแนะนำแก่ ECOSOC ในเรื่องเฉพาะ

คณะมนตรีภาวะทรัสตี (The Trusteeship Council)

เมื่อเริ่มก่อตั้งองค์การสหประชาชาติยังมีบางส่วนของโลกที่ประชาชนยังไม่อาจเลือกรัฐบาลปกครองตนเองได้ สถานที่ดังกล่าวจึงถูกนำเข้ามาอยู่ภายใต้การคุ้มครองพิเศษของสหประชาชาติ และมีชื่อเรียกว่า "ดินแดนทรัสตี" คณะมนตรีภาวะทรัสตีจะตรวจตราความก้าวหน้าทางสังคมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในดินแดนเหล่านี้ เดิมทีเดียวดินแดนดังกล่าวมีอยู่ 11 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในแอฟริกาและมหาสมุทรแปซิฟิก

คณะมนตรีภาวะทรัสตี ประกอบด้วยสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงได้แก่ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา สมาชิกแต่ละประเทศจะมีคะแนนเสียงเพียงเสียงเดียว และมติจะผ่านก็ด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ โดยปกติคณะมนตรีภาวะทรัสตีประชุมปีละครั้งระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน โดยอาจศึกษารายงานจากประเทศที่รับหน้าที่ในเรื่องดินแดนทรัสตี ทำการตรวจสอบว่าดินแดนนั้นได้ถูกนำไปสู่การเป็นเอกราช หรือปฏิบัติการโดยข้อตัดสินใจของตนเอง นอกจากนี้ยังตรวจดูเรื่องราวคำร้องขอของดินแดนดังกล่าว ส่งผู้แทนเข้าไปเยี่ยมและดูสิ่งจำเป็นที่ต้องช่วยเหลือ ปาเลาเป็นดินแดนในภาวะทรัสตีแห่งสุดท้าย แต่เดิมอยู่ในการดูแลของสหรัฐอเมริกา ได้รับความสำเร็จในการปกครองตนเองเมื่อเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 1994 ภายหลังการดำเนินงานเป็นเวลาเกือบ 50 ปี คณะมนตรีภาวะทรัสตีได้หยุดการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ และจะประชุมเฉพาะเรื่องพิเศษในคราวจำเป็น

สหประชาชาติ มิได้ดูแลเฉพาะในเรื่องดินแดนภาวะทรัสตีเท่านั้น แต่ยังดูแลประชาชนในดินแดนที่ยังไม่มีการปกครองด้วยตนเองอีกด้วย ดินแดนเหล่านี้ บางครั้งเรียกว่า "อาณานิคม" มีประเทศอื่นปกครองและตัดสินใจการต่าง ๆ ให้กับดินแดนเหล่านั้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากคณะมนตรีภาวะทรัสตี ทำหน้าที่เฉพาะการดูแลดินแดนในภาวะทรัสตีเท่านั้น ดังนั้นในปี ค.ศ. 1960 สมัชชาจึงรับรองคำประกาศร้องขอให้เร่งปลดปล่อยดินแดนอาณานิคมและประชาชนทั้งหมดให้

เป็นอิสระโดยเร็ว ดังนั้นในปีต่อมา จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการพิเศษเรื่องการปลดปล่อยอาณานิคมโดยประเทศซึ่งปกครองดูแลอาณานิคมเหล่านี้จะส่งรายงานประจำไปยังคณะกรรมการพิเศษเรื่องอาณานิคม ถึงเรื่องสภาพของทีนั้น นับแต่ที่มีการรับรองคำประกาศเป็นต้นมามีอาณานิคมที่ถูกปล่อยเป็นอิสระประมาณ 60 แห่ง และทั้งหมดได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (The International Court of Justice)

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานสำคัญขององค์การสหประชาชาติ ในการดำเนินข้อตัดสินทางกฎหมายเฉพาะประเทศเท่านั้น มิใช่บุคคลที่จะนำเรื่องขึ้นสู่ศาลนี้ได้ เมื่อประเทศหนึ่งใดเห็นพ้องที่จะนำเรื่องให้ศาลโลกเป็นผู้ดำเนินการ ประเทศนั้นจะต้องสัญญาว่าจะปฏิบัติตามคำตัดสิน

ศาลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ และมีสมัยประชุมถาวร มีผู้พิพากษา 15 คน ซึ่งเลือกโดยสมัชชาและคณะมนตรีความมั่นคง ผู้พิพากษา 2 คนจะมาจากประเทศเดียวกันไม่ได้ ในการตัดสิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษา 9 คน

สำนักเลขาธิการ (The Secretariat)

สำนักเลขาธิการ ซึ่งมีเลขาธิการเป็นผู้นำ เป็นที่ปฏิบัติงานประจำวันของคณะเจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ

เลขาธิการ เป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสมัชชาตามคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง และเข้าดำรงตำแหน่งวาระสมัย 5 ปี โดยทำหน้าที่ดูแลทุกสิ่งทุกอย่างในองค์การให้ดำเนินไปด้วยความราบรื่น เลขาธิการได้รับมอบอำนาจทางการเมือง ประดุจ “ผู้นำของประเทศสมาชิก” คือสามารถนำปัญหาใดที่คิดว่าอาจเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพของโลก เข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคง นอกจากนี้ ยังอาจเสนอเรื่องเข้าสู่การหารือในที่ประชุมสมัชชา หรือหน่วยงานอื่นของสหประชาชาติ บ่อยครั้งที่เลขาธิการ ทำหน้าที่ประดุจ “กรรมการตัดสิน” ปัญหาขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก บางครั้งอาจเป็นผลจากการใกล้ชิดหรือตำแหน่งหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา โดยมีต้องนำเรื่องเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงหรือสมัชชาแต่อย่างใด

นับแต่ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติเป็นต้นมา สหประชาชาติมีเลขาธิการแล้วถึง 7 ท่าน ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. นายทริกวี ลี	ชาวนอร์เวย์	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1946-1952
2. นายดัก ฮัมมาไชบด์	ชาวสวีเดน	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1953-1961
3. นายอุ ถัน	ชาวเมียนมาร์	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1961-1971
4. นายเคิร์ต วอลด์ไฮม์	ชาวออสเตรีย	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1972-1981
5. นายฮาเวียร์ เปเรซ เดอ เควยาร์	ชาวเปรู	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1982-1991
6. นายบูโตรส บูโตรส-กาลี	ชาวอียิปต์	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1992-1996
7. นายโคฟี อันนัน	ชาวกานา	ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1997-2006

เลขาธิการมีผู้ช่วยเป็นคณะเจ้าหน้าที่ระหว่างประเทศ คณะเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นพลเรือนระหว่างประเทศ เป็นผู้ทำงานให้กับประเทศสมาชิกทั้งหมด ดังนั้นจึงรับคำสั่งจากรัฐบาลต่าง ๆ และจากเลขาธิการด้วย

เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการจะรวบรวมและเตรียมข้อมูลปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่คณะผู้แทนจักได้ศึกษาข้อเท็จจริงและทำข้อเสนอแนะของตนขึ้น จากนั้น สำนักเลขาธิการ จึงช่วยให้มีการดำเนินการตามข้อมติของสหประชาชาติ

การปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (UN Peacekeeping Operation)

การปฏิบัติการของกองกำลังรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Operation) ของสหประชาชาติประสบความสำเร็จมาก และได้รับรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพประจำปี พ.ศ.2531 และในปี พ.ศ. 2544 เลขาธิการสหประชาชาติและองค์การสหประชาชาติได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนับได้ว่าการตระหนักถึงบทบาทของสหประชาชาติต่อการรักษาสันติภาพของโลกสูง

กองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติประกอบด้วยพลอาสาสมัครจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันรวมถึงเจ้าหน้าที่พลเรือนด้วย

เป็นที่น่าสนใจว่า การรักษาสันติภาพของสหประชาชาติเป็นกิจการซึ่งมิได้กำหนดไว้ในกฎ บัตรสหประชาชาติแต่ได้มีการริเริ่มขึ้นเนื่องจากความจำเป็นในกรณีที่ประชาคมโลกเห็นว่ามาตรการภายใต้หมวดที่ 6 ของกฎบัตร (Peaceful Settlement of Disputes) ไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ แต่ในเวลาเดียวกันไม่สามารถดำเนินการตามหมวดที่ 7 (Enforcement Action) ของกฎบัตรได้ ทั้งนี้ กองกำลังรักษาสันติภาพมิใช่เป็นการปฏิบัติทางด้านใช้กำลังบังคับ (Enforcement) แต่จะเป็นการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดข้อตกลงสันติภาพระหว่างคู่กรณี

ในช่วงหลังสงครามเย็น (ปี ค.ศ. 1991) เป็นต้นมา ปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติได้ขยายขอบเขตนอกเหนือจากบทบาททางทหารโดยการจัดตั้งกองกำลังเพื่อล้งเหตุการณ์ หยุดยั้ง หรือการลาดตระเวนบริเวณแนวกันชนไปสู่ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านพลเรือน คือในด้านการดูแลและควบคุมการเลือกตั้ง (UN ในติมอร์ตะวันออก) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (UNOSOM ในโซมาเลีย) การส่งผู้ลี้ภัยกลับสู่มาตุภูมิและการจัดการเลือกตั้งและบริหารประเทศ (UNTAC ในกัมพูชา) ตลอดจนจนถึงการใช้มาตรการ Peace Enforcement ซึ่งเป็นมาตรการบังคับให้ฝ่ายต่าง ๆ ในความขัดแย้งยินยอมปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคง (ดังในกรณีของโซมาเลีย)

บทบาทหน้าที่ของสหประชาชาติดังที่กล่าวมา จำเป็นต้องมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้นานาประเทศได้รับรู้ รับทราบ และรับบริการจากสหประชาชาติ

ความสำคัญของการสื่อสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับสหประชาชาติต่อสาธารณชน

“สหประชาชาติไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติหากประชาชนของโลกไม่ได้รับการแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ” (มติสหประชาชาติข้อ 13 (1) วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2489 หรือ ค.ศ. 1946)

ในรายงานของคณะทำงานเพื่อปรับบทบาทใหม่ของงานสารนิเทศสหประชาชาติ (Global Vision, Local Voice, United Nations, New York, 1997) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของการสื่อสารที่จะเป็นหัวใจต่อการปรับปรุงโครงสร้างองค์การ และยังได้ระบุอีกว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคือเส้นเลือดหล่อเลี้ยงความสลับซับซ้อนขององค์การสมัยใหม่ งานและบทบาทของสหประชาชาติจำเป็นที่จะได้รับเงินช่วยเหลือและเสียงสนับสนุนจากสาธารณชน ไม่ใช่เพียงแต่เพื่อประสิทธิภาพเท่านั้น ความอยู่รอดขององค์การก็ขึ้นอยู่กับว่าองค์การสามารถสื่อสารให้สาธารณชนรู้ เข้าใจพันธะและงานที่สหประชาชาติต้องดำเนินการอย่างที่ไม่มืองค์การไหนเสมอเหมือน และความสามารถที่จะบรรลุซึ่งจุดมุ่งหมายจำเป็นต้องใช้ทักษะในการสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในฐานะที่องค์การเป็นผู้นำในการพัฒนา

นอกจากนี้เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1997 เลขาธิการสหประชาชาติยังได้ย้ำเตือนว่าสหประชาชาติต้องการเสียงสนับสนุนจากสาธารณชนเพื่อจะดำเนินงานตามเป้าหมาย เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานสหประชาชาติที่จะต้องส่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสหประชาชาติถึงประชาชนของโลกให้ได้มากที่สุด ในทุกโอกาสและทุกช่องทาง

ความอยู่รอดขององค์กรต่าง ๆ ในสังกัดของสหประชาชาติในประเทศไทยก็ขึ้นอยู่กับ
 ประสิทธิภาพของการสื่อสารเช่นกัน ดังได้กล่าวไปแล้วว่าหลาย ๆ โครงการและหน่วยงานของ
 สหประชาชาติจัดทำขึ้นเพื่อประชาชนในประเทศนั้น ๆ และการที่จะดำเนินงานไปได้ต้องอาศัย
 เสียงสนับสนุนจากหลายฝ่าย เพราะฉะนั้นการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลผลงาน หรือโครงการ
 ต่าง ๆ ของสหประชาชาติเพื่อให้ประชาชนเรียนรู้และมีความเข้าใจ และเพื่อให้ประเทศสมาชิก
 หรือหน่วยงานที่เป็นผู้สนับสนุนเงินทุนในการทำโครงการ มองเห็นสาระประโยชน์ที่สหประชาชาติ
 ทำ มีทัศนคติ และมีความน่าเชื่อถือในทางบวกต่อหน่วยงาน และให้เงินอุดหนุนเพิ่มเติมสำหรับ
 โครงการที่สหประชาชาติเสนอ ทำให้สามารถจะดำเนินโครงการพัฒนาประเทศไทยและประเทศ
 ทั่วโลกต่อไปได้เรื่อย ๆ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญในการสื่อสาร เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
 ข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรไปยังประชาชน หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และเป็นการสร้างความ
 สัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานและประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุ
 เป้าหมาย เพราะสื่อมวลชนมีบทบาทในการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

นอกจากนี้ในการที่สหประชาชาติได้มาตั้งสำนักงานต่าง ๆ ในประเทศไทย คงไม่มีใคร
 ปฏิเสธว่าสหประชาชาติมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในประเทศ
 หรือแม้แต่ต่อประเทศไทยเอง ผู้วิจัยจึงสนใจว่าคนไทยโดยเฉพาะประชาชนในกรุงเทพมหานคร
 สนใจในข่าวสารเกี่ยวกับสหประชาชาติมากน้อยเพียงใด ทางใด อย่างไร คนไทยรับรู้หรือไม่ต่อ
 บทบาทของสหประชาชาติต่อการพัฒนาประเทศ มีทัศนคติต่อสหประชาชาติในเชิงบวกหรือลบ
 หรือกลาง ๆ และภาพลักษณ์สหประชาชาติเป็นอย่างไร อีกทั้ง การรับรู้ ทัศนคติ และภาพลักษณ์
 ที่ได้รับเป็นผลมาจากการเปิดรับข่าวสารหรือไม่ หนังสือพิมพ์มีบทบาทเพียงใดต่อการรับรู้ของ
 ประชาชน

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี
 การสื่อสารที่ทันสมัยทุกรูปแบบ ทำให้การรับข้อมูลข่าวสารของประชากรโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว
 และสามารถกระจายไปยังทั่วทุกมุมของโลกได้อย่างกว้างขวางและมากขึ้น สื่อมวลชนและระบบ
 การสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศทำให้มนุษย์สามารถสื่อสารและรับรู้เรื่องราวของกันและกันได้
 อย่างรวดเร็วและใกล้ชิดกันมากขึ้น ระบบการสื่อสารมวลชนโลกยังสามารถลดความแตกต่างและ
 ความขัดแย้งกันในระหว่างมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการ
 กระจายข่าวสาร หากข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับสหประชาชาติเป็นไปในแง่ลบ ก็จะทำให้
 เกิดผลเสียต่อองค์กร แต่ในขณะเดียวกันหากข่าวที่นำเสนอออกไปเป็นไปในทางบวกก็จะนำมา
 ซึ่งเสียงสนับสนุน เงินทุนอุดหนุน ความช่วยเหลือ และนอกจากนี้ข่าวที่สหประชาชาติเสนอ

ส่วนใหญ่จะเป็นชาวเกี่ยวกับการพัฒนาซึ่งทำให้ประชาชนได้ตระหนักรู้ และนำไปสู่การ
 * พัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ในสังคมประชาธิปไตยเช่นประเทศไทยนั้น สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็น
 กลไกการสื่อสารซึ่ง มีบทบาทที่สำคัญในการกระจาย และเผยแพร่ข่าว หรือผลงานของ
 สหประชาชาติต่อประชาชนในประเทศ มีภาพลักษณ์จากการเสนอข่าวของสหประชาชาติเป็น
 อย่างไร และในประเด็นใด ซึ่งมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสหประชาชาติ การรับรู้ และ
 ทศนคติของคนไทยต่อบทบาทหรือผลงานของสหประชาชาติมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้
 หน่วยงานของสหประชาชาติได้รับทราบเกี่ยวกับปฏิกิริยาสะท้อนกลับของประชาชน และมุมมอง
 ของคนไทยต่อบทบาทภาระหน้าที่ของสหประชาชาติบ้าง เพื่อจะได้นำไปพัฒนา ปรับปรุงจะได้
 สามารถเข้าถึงบรรดาประชาชนผู้เป็นเจ้าของสหประชาชาติ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาภาพลักษณ์ขององค์การ
 สหประชาชาติจากเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอต่อประชาชนว่ามุ่งเน้นการนำเสนอข่าวสหประชาชาติ
 ในประเด็นใด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อการนำเสนอข่าวบทบาทอันซับซ้อน
 ของสหประชาชาติ เผยแพร่ภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ผลงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของ
 องค์การให้ประชาชนรู้จัก

เนื่องจากสื่อมวลชนสามารถส่งข่าวสารไปสู่ประชาชนจำนวนมากที่อยู่กันละทิศทาง
 อยู่กันคนละสถานที่ ในเวลาพร้อม ๆ กัน เราอาจแบ่งสื่อมวลชนได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่
 สื่อสิ่งพิมพ์ (Publications) เช่นหนังสือพิมพ์ (Newspaper), วิทยุ (Radio), โทรทัศน์ (Television)
 และภาพยนตร์ (Film) (รัศมี อธิธิวรรณพงศ์, 2531)

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน
 สามารถเข้าถึงประชาชนทุกชั้นในวงกว้าง และยังมีคุณสมบัติของความเป็นลายลักษณ์อักษร
 สามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ อ่านเมื่อไรก็ได้ และข่าวสารในหนังสือพิมพ์ยังให้รายละเอียด
 มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ และติดตามข่าวได้เสมอ อีกทั้งราคาถูกซื้อหาง่าย

แม้หนังสือพิมพ์จะเป็นแหล่งข่าวสารที่เก่าแก่ที่สุด แต่ในปัจจุบันก็ยังคงทำหน้าที่เสนอ
 ข่าวสารได้มากกว่าสื่อวิทยุและโทรทัศน์ โดยการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอ
 รายละเอียดนอกเหนือจากข่าววิทยุและโทรทัศน์ได้ในหลายแง่มุม และมีการวิเคราะห์เหตุการณ์ได้
 มากกว่า นอกจากนี้ยังไม่ถูกจำกัดด้านเวลาที่ใช้ในการถ่ายทอด การรายงานข่าวสารของหนังสือ
 พิมพ์ค่อนข้างจะมีอิสระกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เนื่องจากหนังสือ

พิมพ์เป็นสื่อที่ดำเนินการโดยเอกชน ไม่ได้อยู่ในการครอบครองของรัฐบาล (สุกรี แมนชัยนิมิต, 2535)

หนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่เน้นการนำเสนอข่าวสาร ความรู้ มีบทบาทในการเฝ้าดูแล (Gatekeeper) การทำงานต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ มีบทบาทเป็นกระบอกเสียงของสังคม นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่บุคคลหรือองค์กร ซึ่งบทบาทของหนังสือพิมพ์กับการสร้างภาพลักษณ์เกิดขึ้น โดยที่หนังสือพิมพ์เสนอความเป็นจริงของโลกภายนอกอย่างมีการเลือกสรร สิ่งที่ถูกนำเสนอจึงเป็นส่วนที่สามารถสร้างภาพให้ประชาชนได้รับทราบโดยการสร้างสรรค์ขึ้นทีละน้อย ซึ่งประชาชนจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่สื่อมวลชนสร้างขึ้น ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ฉะนั้นภาพลักษณ์ของบุคคลหรือองค์กรจะเป็นเช่นไร ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเลือกนำเสนอ หรือมุมมองของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าภาพลักษณ์ของบุคคลหรือองค์กรที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ ในทางตรงข้ามบุคคลอาจมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับตนเองไม่ตรงกับภาพที่คนส่วนใหญ่มองเห็นตนเองได้เช่นกัน

หนังสือพิมพ์จึงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถที่จะชักจูงใจให้เกิดความเชื่อคล้อยตามเนื้อหาที่นำเสนอ เมื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสหประชาชาติในลักษณะเสริมย้ำในทางบวก ภาพลักษณ์ของสหประชาชาติที่ไปสู่ผู้อ่านจะเป็นไปในลักษณะที่ได้รับความน่าเชื่อถือ เกิดการยอมรับและให้การสนับสนุน แต่ในทางตรงข้ามหากหนังสือพิมพ์นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสหประชาชาติในลักษณะเสริมย้ำไปในทางลบแล้ว ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจ ไม่ให้การสนับสนุน หรือไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ กับสหประชาชาติ

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์มีความสำคัญสำหรับ บริษัท ห้างร้าน สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ตลอดจนจนโครงการพัฒนาประเทศ และการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในระยะยาว

เมื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่เอื้ออำนวยแก่การบริการการกระจายข่าวสารแก่ประชาชน จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาภาพลักษณ์องค์กรสหประชาชาติโดยการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่หนังสือพิมพ์ทำเสนอที่มีผลต่อภาพลักษณ์สหประชาชาติ

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาด้วยว่าหนังสือพิมพ์ประเภทต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ที่เน้นปริมาณ กับหนังสือพิมพ์ที่เน้นสาระและคุณภาพ หรือหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในประเทศไทย จะมีมุมมองการนำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติในประเด็นใดมากที่สุด เหมือนหรือต่างกันหรือไม่

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการทราบว่าการเปิดรับข่าวสหประชาชาติ การรับรู้ และทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อสหประชาชาติเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้ข้อมูลแก่หน่วยงานสหประชาชาติ ในการพัฒนาการเผยแพร่ข่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้นในอนาคตต่อไป รวมทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่มีลักษณะเดียวกับสหประชาชาติจะได้นำไปศึกษาและพิจารณาแผนการสื่อสารต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ขององค์การสหประชาชาติจากการนำเสนอทางหนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติของหนังสือพิมพ์รายวัน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท
3. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ การรับรู้ ทัศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ การรับรู้ ทัศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ การรับรู้ ทัศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติ

ปัญหำนำวิจัย

1. หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวสหประชาชาติอย่างไร และมีลักษณะของการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสหประชาชาติในแง่ใด
2. หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทมีการนำเสนอข่าวสหประชาชาติแตกต่างกันหรือไม่

3. การเปิดรับข่าวสหประชาชาติ การรับรู้ ทศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครกับการรับรู้ ทศนคติ และภาพลักษณ์ขององค์การสหประชาชาติเป็นอย่างไร

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสหประชาชาติ การรับรู้ ทศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการรับรู้บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติแตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อองค์การสหประชาชาติแตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีภาพลักษณ์ต่อองค์การสหประชาชาติแตกต่างกัน

5. การเปิดรับข่าวสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ

6. การเปิดรับข่าวสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อองค์การสหประชาชาติ

7. การเปิดรับข่าวสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติ

8. การรับรู้บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อองค์การสหประชาชาติ

9. การรับรู้บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ต่อองค์การสหประชาชาติ

10. ทศนคติของประชาชนที่มีต่อสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติ

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาในสื่อหนังสือพิมพ์เฉพาะจากหนังสือพิมพ์บางชื่อฉบับเท่านั้น ประกอบด้วย หนังสือไทยรัฐ หนังสือพิมพ์มติชน บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่น ตั้งแต่ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545 ถึง 30 มิถุนายน พ.ศ. 2545
2. การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดขอบเขตการวิจัยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจาก พื้นที่ดังกล่าวเป็นเมืองหลวง มีความหลากหลายทั้งลักษณะโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และลักษณะประชากร ทั้งอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
3. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการวิจัยเชิงสำรวจในเรื่องการเปิดรับข่าวสหประชาชาติ การรับรู้ ทศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ในงานวิจัยนี้จะเจาะจงเฉพาะประชาชนในกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และอยู่ใน 6 กลุ่มอาชีพได้แก่ (1) นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา (2) ครู/อาจารย์ (3) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการทูต พนักงานรัฐวิสาหกิจ (4) พนักงานบริษัทเอกชน (5) เจ้าหน้าที่องค์กร/หน่วยงานเอกชน NGOs และ (6) นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือวิชาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะว่ากลุ่มคนเหล่านี้ถือเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายของการเผยแพร่ข่าวสารของสหประชาชาติ และคาดว่าเป็นกลุ่มที่จะสนใจเปิดรับข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติ

นิยามศัพท์

1. ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจของบุคคล เป็นความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจ ทั้งในด้านบวก ด้านลบ หรือมีความเป็นกลางได้ ซึ่งในการวิจัยนี้ จะศึกษาภาพลักษณ์ขององค์การสหประชาชาติ จาก

1.1 เนื้อหาข่าวสหประชาชาติ ที่ปรากฏจากการนำเสนอในรูปของข่าว บทความ และบทแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ขององค์การสหประชาชาติ ใน 3 ทิศทางคือ

(1) ภาพลักษณ์ด้านบวก เป็นการนำเสนอในลักษณะที่เห็นด้วย ส่งเสริม สนับสนุนองค์การสหประชาชาติ หรือแสดงให้เห็นถึงการทำงาน ผลงานของสหประชาชาติ รวมทั้งการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการโต้ข้อกล่าวหา ปกป้อง แก้ต่าง หรือโต้แย้ง

(2) ภาพลักษณ์ด้านลบ เป็นการนำเสนอในลักษณะที่ไม่เห็นด้วย คัดค้าน โจมตี และไม่สนับสนุนสหประชาชาติ

(3) ภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง เป็นการนำเสนอในลักษณะที่ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน

1.2 จากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของคนเรา ภาพในใจนี้เกิดขึ้นจากการได้รับข้อมูลข่าวสารจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม บวกกับความรู้นึกคิดที่เกิดขึ้นในจิตใจหรือภาพในใจที่บุคคลรับรู้ต่อ บุคคล วัตถุ สิ่งของ สถานที่และสถานที่ต่าง ๆ ในที่นี้คือ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์การสหประชาชาติ ภาพลักษณ์นี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะและเวลาที่ผ่านมา

2. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสหประชาชาติ หมายถึง การศึกษาการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหประชาชาติ ในรูปแบบของข่าว บทความ บทบรรณาธิการ คอลัมน์วิจารณ์ หรือรายงาน โดยในงานวิจัยนี้ จะวัดเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์โดยวัดคอลัมน์นี้

3. องค์การสหประชาชาติ (หรือสหประชาชาติ) หมายถึงองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการช่วยเหลือ ปรับปรุง คุณภาพชีวิตของประชาคมโลกให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน อีกทั้งช่วยเหลือป้องกันรักษาสันติภาพแก่ทุกประเทศทั่วโลก ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเรื่องที่มีการนำเสนอทางหนังสือพิมพ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ เช่น การรักษาสันติภาพฯ เลขาธิการฯ การประชุมในด้านต่างๆ การให้ความช่วยเหลือ หรือแม้แต่วันหรือปีสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดโดยสหประชาชาติ รวมทั้งหน่วยงานสหประชาชาติที่มีสำนักงานอยู่ในประเทศไทย

4. บทบาทหน้าที่ หมายถึง ภาระหน้าที่ที่กำหนด หรือต้องปฏิบัติการ หรือดำเนินการ ฯลฯ

5. หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีระยะเวลาในการวางจำหน่ายประจำวัน ออกวางจำหน่ายทั่วประเทศ แบ่งตามประเภท คือ

5.2 หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Quantity Newspaper) คือหนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น หรือข่าวเบา (Soft News) มักเป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านระดับกลางลงไป เน้นข่าวที่ให้ผลตอบแทนทางอารมณ์ทันที มุ่งที่ปริมาณการจำหน่ายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด เป็นต้น

5.3 หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพ (Quality Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทที่มีผลกระทบต่อสังคม ลักษณะของเนื้อหาสาระค่อนข้างหนัก (Hard News) เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ ต่างประเทศ และเน้นการรายงานวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบในคอลัมน์หน้าในด้วย จำนวนจำหน่ายต่ำกว่าหนังสือพิมพ์เชิง

ปริมาณ เนื่องจากผู้อ่านจำกัดเฉพาะกลุ่มผู้มีความสนใจในความเคลื่อนไหวของข่าวสารการเมือง เช่น มติชน ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้หนังสือพิมพ์รายวันหมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น

6. บทบาทของหนังสือพิมพ์ หมายถึงหน้าที่หรือการกระทำของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวหรือข้อเขียนใด ๆ ที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ โดยเน้นบทบาทในการสร้างความสมดุลระหว่างข้อมูลในเชิงบวกและข้อมูลเชิงลบ

7. ประเภทของข่าว หมายถึง พื้นฐานการแบ่งเนื้อหาของข้อมูลที่ได้รับตามลักษณะและประเด็นของข้อมูล เช่น ข่าวเศรษฐกิจ การเมือง ข่าวพัฒนาสังคม ข่าวสิ่งแวดล้อม ฯลฯ การจัดประเภทของข่าวนั้น สามารถจัดแบ่งได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษา

8. หัวข้อข่าวใหญ่ หมายถึง พาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งแบบใหญ่สุดประจำวัน หรือเต็มบรรทัด ซึ่งจะทำหน้าที่บอกให้ผู้อ่านทราบถึงสาระสำคัญที่น่าสนใจของข่าวที่เกี่ยวข้องกับสหประชาชาติ

9. ข่าว หมายถึง ข้อเขียนที่แสดงรายละเอียดและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ โดยพิมพ์ต่อจากหัวข้อข่าวของข่าวชิ้นนั้น ๆ รวมทั้งข่าวหน้าในอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสหประชาชาติด้วย

10. ส่วนความคิดเห็น หมายถึงข้อเขียนของคอลัมนิสต์ ผู้รู้ หรือนักวิชาการ ที่นำเสนอในรูปแบบของบทบรรณาธิการ คอลัมน์วิจารณ์ ชูชีพ บทความ หรือรายงานต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับสหประชาชาติ

11. รูปแบบการรายงานข่าว หมายถึง การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าว บทบรรณาธิการ คอลัมน์วิจารณ์ บทความหรือรายงาน

12. ประเด็นข่าว หมายถึง ใจความสำคัญที่สุดของเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ และถูกวิเคราะห์ว่าก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในด้านบวก เป็นกลาง หรือด้านลบ

13. ทิศทางของข่าว หมายถึง ภาพรวมของเนื้อหาข่าวที่มีผลต่อความรู้สึกและการคาดการณ์ของผู้อ่าน ได้แก่

13.1 ข่าวในเชิงบวก (Positive News) หมายถึง เรื่องราวที่มีเนื้อหาของข่าวในทางดี หรือเรื่องราวที่ทำให้เกิดความรู้สึกดี และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคลที่เป็นข่าว และประเมินแนวโน้มของเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้น ๆ ว่าจะเป็นไปได้ในด้านที่ดีกว่าสถานการณ์ปัจจุบัน

13.2 ข่าวที่เป็นกลาง (Neutral News) หมายถึง เรื่องราวที่มีเนื้อหาของข่าวที่แสดงข้อเท็จจริงโดยที่ไม่มีการแสดงความคิดเห็น สามารถประเมินแนวโน้มของเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคลที่เป็นข่าว

13.3 ข่าวในเชิงลบ (Negative News) หมายถึง เรื่องราวที่มีเนื้อหาของข่าวในด้านร้าย หรือเรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคลที่เป็นข่าว และประเมินแนวโน้มของเหตุการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ หรือผลกระทบที่จะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้น ๆ ว่าจะเป็นไปได้ในด้านไม่ดี หรือร้าย

14. การนำเสนอ หมายถึง วิธีการในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในหนังสือพิมพ์รายวันในหน้าข่าวต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าว บทความ สารคดี รายงานพิเศษ เป็นต้น

15. คอลัมน์นิ้ว หมายถึง หน่วยมาตรฐานที่ใช้วัดเนื้อที่ตีพิมพ์ข่าว ในงานวิจัยนี้กำหนดให้ 1 คอลัมน์นิ้ว เท่ากับ 1 นิ้ว x 1 นิ้ว

16. การเปิดรับข่าวสหประชาชาติ หมายถึง ความบ่อยครั้ง ในการติดต่อสื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร แสวงหา หรือได้รับข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติ จากสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์

17. การรับรู้บทบาทหน้าที่ของสหประชาชาติ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นในจิตใจของตนเอง การรู้จัก การตระหนักในสิ่งที่ได้ศึกษาในเรื่องของบทบาท หน้าที่และภารกิจในความรับผิดชอบขององค์การสหประชาชาติ

18. ทัศนคติต่อสหประชาชาติ หมายถึง แนวโน้มในการที่จะแสดงหรือมีปฏิกริยาในทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลและประสบการณ์ทางสังคมที่ฝังรากลึกอยู่ในที่นี้หมายถึงความรู้สึกเฉพาะตัวต่อผลงานขององค์การหรือหน่วยงานของสหประชาชาติ

19. ประชาชนในกรุงเทพมหานคร หมายถึง บุคคลที่พักอาศัย ประกอบอาชีพ หรือศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยที่จะศึกษาเฉพาะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปและอยู่ในกลุ่ม 6 กลุ่มอาชีพได้แก่ (1) นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา (2) ครู/อาจารย์

(3) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการทูต พนักงานรัฐวิสาหกิจ (4) พนักงานบริษัทเอกชน (5) เจ้าหน้าที่องค์กร/หน่วยงานเอกชน NGOs และ (6) นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือวิชาชีพอื่น ๆ

20. ลักษณะทางประชากร หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทราบรูปแบบและลักษณะการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติ เพื่อนำมาพิจารณาในการเสนอเรื่องแก่อสื่อและเป็นแนวทางในการพัฒนาเผยแพร่ข่าวสารของสหประชาชาติ

2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้องค์การสหประชาชาติได้ทราบถึงการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับสหประชาชาติ การรับรู้ทัศนคติ และภาพลักษณ์ต่อองค์การสหประชาชาติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงกลยุทธ์การเผยแพร่ข่าวสารในโอกาสต่อไป